

A magyar kultúra diplomatái – a „Magyar Örökség Díj” nyertesei

Diplomats of Hungarian culture

1945-ben, a II. Világháború után, sok ezer magyar menekült élt a romba dőlő Németországban. Szétszórtan, falvakban, tanyákon kisebb-nagyobb menekült táborok rozoga fa barakkjaiba zsúfolva tengették nyomorúságos életüket. Ezek a magyarok már 1945-46-ban Passauban, majd Lindbergben, később Bauschlottban, Niederaudorfban és Osterodében iskolákat alapítottak gyermekeiknek, ahol a tanítás magyar nyelven folyt. Az iskolák átmenetileg otthont, tudást és magyar öntudatot adtak több száz menekült magyar fiúnak és lánynak. Ezek az iskolák, 1958-ig azonban csak ideig-óráig működtek. Sem az épületek, sem a tanári karok, sem az életben tartásukhoz szükséges finanszírozásuk nem volt állandó vagy végleges. Csak úgy nem, mint a nyitva tartásukra szóló szándék.

Végül 1958-ban, Nürnberg közelében, festői tájon, Burg Kastlban megnyitotta kapuit Nyugat-Európa egyetlen folyamatosan, több évtizedig működő magyar nyelvű gimnáziuma. A II. Világháború, Európa égése, 1956 menekülthulláma után ajánlotta fel a bajor kormány, hogy az addig csak ideiglenes otthonokra talált magyar oktatási intézmények, állandó és végleges helyet kapjanak. 1958-ra a Burg Kastl-i várban, egy kis bajor falu mellett, a volt bencés kolostort úgy korszerűsítették, hogy az megfelelően egy iskola és egy

egy fiú és lányinternátus követelményeinek. A gimnázium 1958 és 2006 között, 48 évig működött. Kik alapították, kik finanszírozták, honnan jöttek és kik jártak oda?

Az iskola a vasfüggöny idején, a Második Világháború és az 1956-os Forradalom következményeként külföldre menekült, továbbá a történelmi Magyarország utódállamaiból nyugatra került, az emigrációban szétszóródva élő magyar családok számára jött létre. Magyar betűre, versre, történelemre tanította, ökumenikus keresztény és magyar szellemiséget, kultúrát és hagyományokat megőrző nevelést adott tanítványainak. Ez a nevelés hatékonyan hozzájárult a külföldre szakadt magyarság identitásának megőrzéséhez.

Az Argentínában, az Egyesült Államokban, Venezuelában, Angliában és a világ más országaiban született diákok közül a legtöbb német és sokan magyar nyelvtudás nélkül érkeztek a gimnáziumba. De voltak olyanok is, akiknek még a szülei sem voltak magyarok. Amikor a diákok befejezték középiskolai tanulmányaikat, természetesen továbbra is beszélték anyanyelvüket, és közben megtanultak angolul, németül és magyarul. Magyarul nem csak beszélni – de érezni is megtanultak! Nem csak érettségét, de olyan nevelést kaptak, amelynek birtokában: *jó magyarok*,

In 1945 thousands of Hungarian refugees were living in Germany, a state in ruins due to World War II. They were struggling to get by, dispersed all over the country, in villages, homesteads, as well as the rickety wooden barracks of various refugee camps. These people have founded Hungarian language schools for their children as early as between 1945 and 46, first in Passau then in Lindberg, Bauschlott, Niederaudorf, and Osterode. The schools provided temporary homes, knowledge, as well as a sense of Hungarian identity to hundreds of Hungarian refugee boys and girls. However, until 1958, these institutions did not operate regularly. There were no financial means to maintain the buildings or pay the teachers and the will to keep the schools open was also lacking.

Eventually, a Hungarian language secondary school opened in 1958 in Burg Kastl, near Nuremberg and went on to be the only such institution in Western Europe to operate continuously for decades. Following the events of World War 2 and ravages of conflict, as well as the wave of refugees after the Hungarian Revolution of 1956, the Bavarian government offered a permanent location for the schools that had to make do with temporary solutions until then. In 1958, the Benedictine cloister at the castle of

jó európaiak, jó világpolgárok, és ami a legfontosabb, jó emberek lettek.

48 éves működése alatt, mintegy 4000 diák járt Burg Kastlba. Több száz, megszerezte a világon mindenütt elismert, rendkívül nehéz bajor érettségét. A diákok Kastl-i éveik után a világ öt kontinensének országaiban szétszórva aktív szerepet vállaltak és vállalnak ma is a külföldi magyar diaszpóra közösségi, hagyományőrző munkájában. Mint például a magyar egyesületek, egyházak, óvodák, cserkészetek, táncsoportok, ifjúsági, irodalmi és kultúrkörök felépítésében, támogatásában és működtetésében. Multikultu-

rális kötődésük mellett magyarságuk megőrzése példája és tanúsága lehet a mai magyarországi fiatalok identitásának kialakításában. Az egykori Burg Kastl-i Gimnázium sikere, az iskola működése közben megvalósult Európai Unió sikere. Az iskolában a magyar mellett az európai jelleg volt vonzó.

A gimnázium közel ötven éves működése alatt összegyűlt és a bezárás után megmaradt tárgyi hagyatékát, mint például a több tízezer kötetes könyvtárat, érettségi tablókat, népi tánc kellékeket, évkönyveket részben a határon túli magyar iskoláknak ajándékozták, részben állandó kiállításon Kastlban, részben pedig a Lakitelki Népfőiskola Alapítvány keretein belül mutatják be.

Ezzel a sajátos, történelmünkben egyedülálló oktatási intézménnyel, annak múltjával érdemes lenne részletesebben foglalkozni. Diákjairól, szerelmekről, karrierjükéről, sikereikről, tragédiákról beszélni. A magyar kultúrát megőrizni szándékozó törekvés, kimeríthetetlen, mindmáig feltáratlan, feldolgozatlan tárháza ez a gimnázium, és annak volt diákjai. Mindegyikük élettörténete, Kastl-i éveik, az Alma Mater sugárzása,

Burg Kastl, near a little Bavarian village, was renovated with the requirements of a boarding school for boys and one for girls. The secondary school operated between 1958 and 2006. Let us examine the history of its founding, financing, as well as the students attending the school.

The secondary school was built to educate children of families who have left Hungary during the time of the Iron Curtain, World War II and the Revolution of '56. Education included Hungarian reading and writing, poems and history, as well as instilling Ecumenical Christian and Hungarian values, culture and traditions in

activities include establishing, operating and participating in the work of Hungarian associations, churches, kindergartens, scout organizations, dance groups, as well as youth, literary and cultural groups. Their ability to Reconcile and maintain their multi-cultural and Hungarian ties may serve as an example for today's youth in developing their identity. The success of the secondary school in Burg Kastl is a success for the entire European Union, which was formed during its years of operation. Aside from the Hungarian aspect, the school also has a distinctly European atmosphere.

children. This played a significant role in preserving the identity of Hungarians living abroad.

The majority of children coming here from Argentina, the United States, Venezuela, England and other countries did not speak German and many did not even have a grasp of the Hungarian language. Furthermore, there were some who were not even born to Hungarian parents. Students learned English, German and Hungarian while also maintaining their proficiency in their native language. Not only did they learn to speak but to feel Hungarian as well. They were taught to be good Hungarians, good Europeans, good cosmopolites and most importantly, good people.

During the 48 years of its operation, Burg Kastl has had around four thousand students. Hundreds of them have passed the world-renowned, unusually strict Bavarian final exams. Following their years in Burg Kastl, the students have dispersed to all corners of the world, playing active roles in preserving the traditions and maintaining the Hungarian diaspora. Their

Numerous items were accumulated during the school's long operation, including a library containing tens of thousands of books, graduation pictures, folk dance paraphernalia and yearbooks. Some of these were donated to Hungarian schools in foreign countries while the rest were exhibited by the Lakitelki Népfőiskola Alapítvány (Lakitelek public school foundation) and at a permanent exhibition in Kastl.

The history of this unique school is a subject that would deserve to be explored in depth. Its past could tell many tales about the students, love, careers and tragedies. This school and its students are inexhaustible and uncharted sources of inspiration for the effort to preserve Hungarian culture. Volumes could be filled with stories of their lives, their years in Kastl, the atmosphere of the Alma Mater and what they consider themselves today.

On October 24, 2010, The Kastli Öregdiákok Szövetsége (Association of Burg Kastl Alumni) and the Lakitelki Public School will hold a joint celebration in the Parliament Building. The motto of the event is "Burg Kastl Hungarian

az, hogy a volt diák ma minek érzi magát, köteket tenne ki.

A Kastli Öregdiákok Szövetsége 2010 október 24.-én, Budapesten, az Országházban a Lakitelki Népfőiskolával együtt közös ünnepséget, illetve megemlékezést szervez „Burg Kastl Magyar Gimnázium – a magyar örökség része” mottóval. A Szövetség további céljai közé tartozik a „Múlt a Jövőért” jótékonyági akció, amely anyagi, és morális támogatást nyújt a határon túli régiókban élő rászoruló magyar diákoknak.

Minden évben sok ezer projekt, személy, intézmény pályázza meg a Magyar Örökség díjat. 2010-ben ezek közül az egyik, a Burg Kastli Gimnázium Öreg Diák közössége. Idén 65 éves a gimnázium létrehozásának gondolata, az ahhoz

vezető törekvés. De **nem** a kerek évszám teszi ezt a történetet különösen fontossá. **Nem is** az, hogy Burg Kastl idén kapja-e meg, vagy **nem a Magyar Örökség díjat?** Az, hogy 4000 olyan diák fordult meg falai között, aki egész életére a magyar kultúra diplomatája, a magyar örökség hordozója lett a világban.

Lapzártakor érkezett a hír: 'Örömmel értesíthetem, hogy a Magyar Örökség-díj Bizottság a mai napon hozott döntése nyomán A Burg Kastli Magyar Gimnázium fél évszázados nevelő tevékenysége Magyar Örökség kitüntetett elismerést kap június 19-én. A Magyar Örökség-díj kitüntetettjeinek kiválasztása az alulról építkező demokrácia elvén és gyakorlatán alapszik: állampolgári jogon mindenkinek módjában áll díjra java-

solni az általa érdemesnek tartott személyt, együttest, intézményt, teljesítményt. Évente négy alkalommal, esetenként hét-hét díjat osztanak ki kulturális műsor keretében. A Bírálóbizottság első elnöke, köztársasági elnökké történt megválasztásáig Mádl Ferenc professzor úr volt. A laudálásra Dr. Jókay Károly urat kérjük föl. A méltatást június 19-én 11-kor a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében kezdődő díjátadó ünnepségen olvas fel Jókai úr a Kastli Magyar Gimnáziumról. A díj átvételére Dr. Szilágyi Zoltán elnököt és Tarnai László alelnököt, a Burg Kastl ALUMNI Egyesület vezetőit kérjük föl. A hivatalos fölkérő leveleket elnökünk, Hámori József akadémikus küldi el.'

Lázár Ádám

Secondary School – a piece of Hungarian heritage”. Further goals of the Association include the “Múlt a Jövőért” (The past for the future) charity event which provides financial and moral support to Hungarian students in need outside Hungary’s borders.

Thousands of projects, individuals and institutions apply for the “Magyar Örökség” (Hungarian Heritage) award. In 2010, this included the Association of Burg Kastl Alumni. The idea and effort leading up to the creation of the school was born 65 years ago. However,

the importance of this story lies not in the anniversary or whether Burg Kastl wins the award this year but in the four thousand students who were taught to be diplomats of Hungarian culture and bearers of their Hungarian heritage for life.